

PERSBERICHT

25 januari 2008

Europese investerings- en vestigingssteun vergt volgens Rekenhof betere opvolging

Het Rekenhof heeft een onderzoek gewijd aan de Europese steun voor plattelandsontwikkeling, in het bijzonder aan de investeringssteun voor bestaande bedrijven en de vestigingssteun voor jonge landbouwers. Het heeft vastgesteld dat de betalingscyclus voldoende transparant is en dat de uitgeschreven procedurehandleiding en regelmatige vergaderingen van het controlepersoneel bijdragen tot een kwaliteitsvolle interne beheersing. Toch rijzen problemen met de soms langdurige behandelingstermijn en de opvolging van de steunvoorwaarden. De regelgeving wordt in omzendbrieven en bijlagen bij Vlaamse besluiten soms extensief geïnterpreteerd en de toepassing ervan is niet altijd transparant. Het Rekenhof beveelt aan dat de regelgeving in bepaalde gevallen wordt verfijnd. Ook dient de administratie initiatieven te nemen om de dossiers beter op te volgen en de doorlooptijd in de buitendiensten te beperken.

Europees programma voor plattelandsontwikkeling

Het gemeenschappelijk landbouwbeleid van de EU evolueerde naar twee pijlers: het traditionele landbouwbeleid (vroeger marktondersteuningsmaatregelen, nu voornamelijk bedrijfstoelage) en het plattelandsbeleid. Voor de periode 2000-2006 heeft Vlaanderen 193 miljoen EUR ontvangen van Europa voor zijn plattelandsontwikkeling, hoewel het oorspronkelijk over ongeveer 214 miljoen EUR kon beschikken. De onderbenutting deed zich vooral voor in 2001. Vanaf 2002 werden de kredieten ongeveer opgebruikt. Investeringssteun voor bestaande bedrijven en vestigingssteun voor jonge landbouwers vormen de belangrijkste instrumenten van de tweede pijler en waren in de periode 2000-2006 samen goed voor ongeveer 45% van de Europese cofinanciering van het plattelandsbeleid. De steun kan de vorm aannemen van een kapitaalpremie of een rentesubsidie, naargelang de financiering met eigen middelen of met een bankkrediet gebeurt.

Vlaams plattelandsprogramma

Het Vlaams plattelandsprogramma 2000-2006 werd laattijdig goedgekeurd, wat o.a. mede te wijten was aan de laattijdige Europese instructies en het noodzakelijke overleg tussen de gewesten en de federale overheid. Vlaanderen kent de investerings- en vestigingssteun toe langs het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF). De afdeling Structuur en Investerings van het Agentschap voor Landbouw en Visserij staat in voor het beheer van het VLIF. De uitbetaling van de (Europese en Vlaamse) steun aan de landbouwer (of zijn bank) verloopt langs het Vlaams betaalorgaan.

Bekendheid en uitvoerbaarheid

Uit de ruime waaier aan informatiekkanalen en de ongeveer 4000 nieuwe aanvragen per jaar bij het VLIF kan worden afgeleid dat de investerings- en vestigingssteun in de landbouwsector in ruime mate bekend is. Minder positief is dat de Vlaamse besluiten met terugwerkende kracht in werking zijn getreden, wat voor de betrokkenen rechtsonzekerheid schept.

Interne beheersing van de subsidiëringscyclus

De afdeling Structuur en Investerings bestaat uit een hoofdbestuur en vijf provinciale buitendiensten. Het Rekenhof stelde vast dat het regelmatige overleg tussen die partijen en de geschreven richtsnoeren die het hoofdbestuur heeft opgesteld, bijdragen tot een gelijke behandeling van de steunaanvragen door de buitendiensten. Bij sommige buitendiensten is de behandelingstermijn van de steunaanvragen echter te lang, waardoor het risico bestaat dat de begunstigde van een rentesubsidie in financiële problemen komt. De buitendiensten controleren niet systematisch of de begunstigten blijven voldoen aan de steunvoorwaarden. In principe moet de landbouwer, en in geval van rentesubsidie eveneens de bank, relevante wijzingen zoals de stopzetting van het bedrijf melden. Dat gebeurt niet altijd en de sanctiemogelijkheden zijn beperkt. De ten onrechte betaalde bedragen worden zonder rente teruggevorderd. Bovendien is het risico dat dezelfde investeringen langs verschillende kanalen worden gesubsidieerd, niet volledig afgedekt.

Toekenning van de steun

Het Rekenhof heeft enkele onjuistheden vastgesteld in de regelgeving. Zo wijken de bijlagen bij het besluit van de Vlaamse Regering van 24 november 2000 op bepaalde punten af van het besluit zelf. Dat geldt ook voor enkele omzendbrieven. Daarnaast is de toepassing van de regelgeving niet altijd transparant. Uit de dossiers blijkt bijvoorbeeld niet duidelijk hoe de dossierbehandelaars de arbeidstijd, het inkomen en het aantal volle arbeidskrachten precies vaststellen. Voor roerende investeringen bestaat geen kostenevaluatiesysteem, hoewel de Europese Commissie dat aanbeveelt.

Financiële stromen

De financiële rapportering over de aanwending van de EU-gelden biedt voldoende duidelijkheid. Het Rekenhof heeft echter bij de dossiercontrole vastgesteld dat de doorlooptijd van de betalingscyclus sterk verschilde van dossier tot dossier en dat zich niet zelden vrij grote tijdsintervallen voordeden.

Evaluatie van het programma

Vlaanderen liet al twee van de drie door de EU verplichte evaluaties uitvoeren door onafhankelijke evaluatoren. Voor de eindevaluatie heeft het nog tijd tot eind 2008. Het managementcomité zorgt voor de vereiste voortgangsverslagen.

Reactie van de minister

De Vlaamse minister van Landbouw en Plattelandsbeleid ging in zijn antwoord van 7 december akkoord met de vaststellingen en de algemene conclusie van het Rekenhof. Hij beloofde met de aanbevelingen rekening te houden, wat volgens hem moet leiden tot de versterking van het VLIF als belangrijkste instrument bij de uitvoering van het Vlaamse plattelandsprogramma.

Informatie voor de pers

Het auditverslag *Europees plattelandsbeleid: investering- en vestigingssteun* is aan het Vlaams Parlement bezorgd. Het integrale verslag en dit persbericht zijn ter beschikking op de website van het Rekenhof: www.rekenhof.be

Contactpersoon:

Vlaamse cel Publicaties: Terry Weytens, 02 551 84 66, weytenst@ccrek.be of Marc Galle, 02 551 86 65, galle@ccrek.be